

حقوق ورزشی

(مسئولیت مدنی و مالکیت فکری)

معیار شهری
۱۳۹۰

حقوق ورزشی (مسئولیت مدنی و مالکیت فکری)

ناشر: عدالت نوین

طراح گرافیک و صفحه‌آرا: مهناز شاه‌علی‌زاده

چاپ اول

تیراژ ۵۰۰

قیمت ۴۵۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۰۵-۱-۶-۹۷۸

نشانی: تهران - خیابان ولیعصر، بین ۱۲ فروردین و اردیبهشت شماره ۱۳۴۲

پست الکترونیک: m.azizi86@yahoo.com

کلیه آثار منتشر شده این انتشارات در جهت ایجاد فضای آزاد علمی و نظر شخصی نویسندگان محترم آن است و لزوماً مورد تایید انتشارات نیست.

سرشناسه	: شرقی معین، ۱۳۶۴-
عنوان قراردادی	: ایران، قوانین، احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: حقوق ورزشی / معین شرقی.
مشخصات نشر	: تهران: عدالت نوین، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۲۳۰ ص: ۱۴۰۵/۱۴۰۵ س م
شابک	: ۹۷۸-۹۶۰۵-۱-۶-۹۷۸-۹۶۰۵-۱-۶-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: ورزش -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Sports -- Law and legislation -- Iran
رده بندی کنگره	: ۸۴۸KMH
رده بندی دیویی	: ۵۵۰.۹۹۰۲۶/۳۴۴

فهرست مطالب

۱۱	 پیشگفتار
	 فصل اول: مفاهیم حقوق ورزشی
۱۷	 مبنای مسئولیت مدنی
۱۷	 ۱. نظریه تقصیر
۱۸	 ۲. نظریه خطر
۱۸	 ۳. نظریه تضمین حق
۱۹	 نتیجه نهایی
۲۳	 آثار مسئولیت مدنی
۲۳	 الف) جبران خسارت
۲۴	 ب) راه‌های جبران خسارت
۲۴	 مسئولیت مدنی مدیران باشگاه‌های ورزشی
۲۴	 مسئولیت مدنی در ورزش
۲۶	 مفهوم ویژگی‌های مدیر ورزشی
۲۶	 الف) تعریف مدیر ورزشی

۲۷	وظایف مدیران باشگاه‌های ورزشی
۲۸	ورزش در قانون مجازات اسلامی
۳۲	حوادث ورزشی
۳۵	مفهوم ورزش و جایگاه آن در جامعه امروز
۳۷	حقوق ورزشی
۴۴	خطای ورزشی
۵۰	داده مسئولیت بدون تقصیر
۵۷	پدیده خطر و تأثیر آن بر مسئولیت مدنی ورزشکار واردکننده زیان
۶۴	سدمات بدنی
۶۵	خسارت امکانات ورزشی
۷۲	فوریت‌های ورزشی
۷۵	خسارت به امکانات ورزشی
۷۷	زیان دیده فعالیت‌های ورزشی
۷۷	قبول خطر

فصل دوم: مفهوم مالکیت فکری

۸۷	مفهوم شناسی حق
۸۸	مفهوم حقوق معنوی
۹۰	مفهوم مالکیت معنوی
۹۳	مالکیت معنوی از دیدگاه اسلام
۹۸	بررسی مالکیت معنوی در نشر با توجه به مبانی اسلامی آن
۱۰۱	مبانی نظری، تاریخی و قانونی حقوق مالکیت فکری در زمینه آثار ادبی و هنری
۱۰۲	الف) مفهوم، تاریخچه و فلسفه حمایت از حقوق مرتبط
۱۰۵	ب) ارتباط میان حقوق مرتبط و حقوق پدیدآورنده اثر ادبی و هنری
۱۱۰	بررسی کنوانسیون رم (۱۹۶۱)
۱۱۱	الف) مبانی حمایت
۱۱۱	ب) معیار حمایت
۱۱۵	پ) ذینفعان حمایت

۱۱۶	ت) آثار مورد حمایت
۱۱۸	ث) حقوق اشخاص ذینفع
۱۱۸	۱. حقوق مادی
۱۲۷	بررسی حقوق مرتبط در نظام حقوقی ایران
۱۳۴	ماهیت و قلمرو حقوق مالکیت فکری
۱۳۵	جایگاه حقوق مالکیت فکری در حقوق ورزش
۱۳۶	جلوه‌های مالکیت معنوی در اشخاص حقیقی ورزشی
۱۳۶	حق مالکیت نرم افزارهای ورزشی
۱۳۶	مفهوم نرم افزارهای ورزشی
۱۳۷	حقوق پدیدآور نرم افزارهای ورزشی
۱۴۰	مبانی و ماهیت حق بخرش ورزشی در پرتو حقوق مالکیت فکری

فصل دوم: علائم تجاری ورزشی در پرتو حقوق مالکیت فکری

۱۴۵	شناخت قرارداد لایسنس علائم ورزشی و آثارکرد آن
۱۴۶	تحلیل موضوع و قلمرو قرارداد لایسنس علائم تجاری ورزشی
۱۴۶	شناخت علائم تجاری ورزشی به عنوان موضوع قرارداد
۱۵۱	بررسی قلمرو و محدودیت‌های قرارداد
۱۵۶	تعهدات خاص طرفین قرارداد
۱۵۶	تعهدات لایسنس دهنده
۱۵۶	تعهد به تسلیم
۱۵۸	تعهد به کنترل کیفیت محصولات
۱۶۰	تعهد به رعایت استانداردهای حرفه‌ای و اخلاقی
۱۶۰	تعهدات لایسنس گیرنده
۱۶۱	استفاده معمول از علائم تجاری
۱۶۲	پرداخت عوض
۱۶۲	پذیرش ترتیبات نظارتی لایسنس دهنده
۱۶۳	رعایت شهرت و شئون ورزشی لایسنس دهنده
۱۶۴	تعارض حقوق شخصی و جمعی لایسنس دهندگان ورزشی

- تداخل حقوق ورزشکاران با باشگاه‌ها و اتحادیه‌ها در اعطای لیسانس ۱۶۴
- تعارض بازاریابی در قراردادهای لیسانس ۱۶۶

فصل چهارم: انگاره‌های حق شهرت ورزشی در پرتو حقوق مالکیت فکری

- مقدمه ۱۶۹
- حق شهرت نقش حیاتی در بازاریابی کالاها و خدمات دارد و صاحبان حق ۱۷۰
- یکل‌گیری، چیستی و مصادیق مرتبط با شهرت ۱۷۱
- نگاهی به تاریخچه شکل‌گیری حق شهرت ۱۷۱
- چیستی شهرت و مصادیق مرتبط با آن ۱۷۳
- رورت ۱ از حق شهرت در زمینه ورزش ۱۷۵
- ۱۲۰۰ سیم است از شهرت ورزشی در پرتو حقوق مالکیت ادبی هنری ۱۷۶
- نام ۱۷۷
- تصویر ۱۷۸
- صدا ۱۷۹
- امضا ۱۷۹
- نقش حقوق علائم تجاری در حمایت از حق شهرت ورزشی ۱۸۰
- شرایط علامت تجاری برای حمایت از شخصیت‌های مشهور ورزشی ۱۸۰
- نحوه حمایت از اشخاص مشهور ورزشی در پرتو حقوق علائم تجاری ۱۸۱
- تأملی بر رهیافت‌های حقوق کشورهای کامن‌لا در حمایت از حق شهرت ورزشی ۱۸۳
- نقش قوانین ضد تضعیف در حمایت از اشخاص مشهور ۱۸۳
- مفهوم، عناصر و نقش نهاد «سوء استفاده از علامت ثبت شده دیگری» در حمایت از ۱۸۴
- اشخاص مشهور ۱۸۴
- مفهوم سوء استفاده از شهرت تجاری و عناصر آن ۱۸۵

فصل پنجم: واکاوی حقوقی مالکیت معنوی در فعالیت‌های ورزشی با تأکید بر حق پخش

رادیو-تلویزیونی

- مهارت‌های ورزشی ۱۹۲
- مفهوم‌شناسی ۱۹۳

- شهرت ورزشکار ۱۹۴
- جلودهای مالکیت معنوی اشخاص حقوقی در ورزش ۱۹۵
- ویژگی‌ها، مبانی و ماهیت حق پخش ورزشی ۱۹۵
- ماهیت قراردادهای حق پخش ورزشی ۱۹۵
- پخش رادیویی و تلویزیونی ۱۹۸
- حمایت از حق پخش رادیویی و تلویزیونی ۱۹۸
- کبرایت و مؤلفه‌ی حق پخش تلویزیونی ۱۹۹
- دی‌رایت و مؤلفه اثر دیداری و شنیداری در ورزش ۲۰۱
- لکیت و حق پخش رادیو-تلویزیونی ۲۰۳
- مطالعه تطبیقی حق پخش تلویزیونی رویدادهای ورزشی ۲۰۵
- پایان سخن ۲۰۸
- منابع و مأخذ ۲۱۷

پیشگفتار

مالکیت فکری بر مبنای طریق در رد حمایت، به دو بخش «مالکیت ادبی هنری» و «مالکیت صنعتی» تقسیم می‌شود که در هر بخش مصادیق متفاوتی مورد شناسایی و حمایت قرار می‌گیرند. حق مؤلف، کپی‌رایت یا مالکیت ادبی و هنری، حق پدیدآور آثار ادبی، هنری و علمی در نامیده شدن اثر به نام او و نیز حق انحصاری در تکثیر، تولید، عرضه، اجرا و بهره‌برداری از اثر خود است. مالکیت ادبی و هنری خود شامل دو بخش است: (۱) حقوق پدیدآورندگان عمل آثار ادبی و هنری و ادبی؛ و (۲) حقوق جانبی. اثر مورد نظر در حقوق مالکیت ادبی و هنری شامل آثار نوشتاری، سمعی و بصری، سینمایی، تجسمی و فنی است. داشتن ویژگی اصالت و مشروعیت اثر موجب بهره‌مندی از حمایت مالکیت ادبی و هنری می‌شود، هر چند ممکن است که شرایط دیگری هم مدنظر قرار گیرد. حقوق مادی ناشی از مالکیت ادبی و

هنری شامل حق نشر و تکثیر، حق اجرا و عرضه و خواندن اثر برای عموم، حق ترجمه، حق پخش اثر از طریق صدا و تصویر، حق ضبط اثر و حق تهیه فیلم، حق تولید اثر سازگار یا حق تلفیق و حق استفاده از پاداش و... است. همچنین حق انتساب اثر به پدیدآورنده، حق حرمت و تمامیت اثر و حق تصمیم‌گیری در مورد انتشار اثر جز حقوق معنوی ناشی از مالکیت ادبی و هنری است. اثر خلق شده به محض وجود آمدن، از طریق کپی‌رایت مورد حمایت قرار می‌گیرد و نیازی به ثبت آن نیست (برکلام، ۱۳۸۷: ۲۱).

از جنبه اقتصادی آثار مورد حمایت کپی‌رایت در یک مدت زمان معین به وسیله قانون حمایت می‌شود. بر اساس معاهدات سازمان جهانی مالکیت فکری در مورد کپی‌رایت، این مدت به میزان عمر پدیدآورنده و نیز ۵۰ سال پس از مرگ وی است. قوانین ملی کشورها ممکن است این مدت زمان را در کشور خود افزایش دهند. این محدوده زمانی، پدیدآورندگان و وراثت آن را قادر می‌سازد به لحاظ مالی در این دوره معقول بهره‌مند شوند. حمایت از کپی‌رایت شامل حقوق اخلاقی هم می‌شود. از جمله حق بر ادعای پدیدآورنده بودن یک اثر یا حق بر مخالفت در مقابل ایجاد تغییرات که می‌تواند بر شهرت پدیدآورنده اثر صدمه زند.

حمایت کپی‌رایت فی‌النفسه وابسته به یک رویه حقوقی رسمی نیست. اثر خلق شده به محض به وجود آمدن، به وسیله کپی‌رایت مورد حمایت قرار می‌گیرد. به موجب معاهده برن^۱ راجع به حمایت از آثار

ادبی و هنری، این آثار بدون هیچ تشریفات قانونی در کشورهای عضو این کنوانسیون مورد حمایت قرار می‌گیرند؛ بنابراین، سازمان جهانی مالکیت فکری هیچ نظامی را برای ثبت کپی‌رایت پیشنهاد نمی‌کند (آزاد بیگی، ۱۳۸۶: ۳۴).

با این وجود، بسیاری از کشورها اداره ملی کپی‌رایت و تعدادی قانون مربوط به کپی‌رایت دارند. این دفاتر ملی اجازه می‌دهند که آثار ادبی و هنری که هدف از ثبت آن‌ها شناسایی و تمایز میان عناوین آثار است به ثبت برسند. در کشورهای خاصی، کپی‌رایت ثبت شده می‌تواند به عنوان دلیل برای اثبات حق در دعاوی مربوط به حقوق کپی‌رایت استفاده شود.

بیشتر صاحبان آثار ادبی، هنری و ادبی، قانونی و اداری برای اعمال کپی‌رایت خود را ندارند. به خصوص که امروزه استفاده از حقوق ادبی، موسیقی و اجرایی در سراسر جهان رو به افزایش است. در نتیجه، در بسیاری از کشورها گرایش به ایجاد سازمان‌ها یا انجمن‌های مدیریت جمعی رو به افزایش است. این انجمن‌ها، با استفاده از خدمات اداری و کارشناسان حقوقی به اعضا در اموری مانند جمع‌آوری، مدیریت و پرداخت حق امتیازات حاصل از استفاده یک اثر عضو، کمک می‌کنند.

ثبت اثر در ایران از شرایط شناسایی اثر و برخورداری آن از حمایت قانونی به شمار نمی‌آید و موجب حق مؤلف تلقی نمی‌شود. ماده ۲۱ قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان اشعار می‌دارد: پدیدآورندگان می‌توانند اثر، نام، عنوان و نشانه ویژه اثر خود را در مراکزی که وزارت فرهنگ و هنر (هم اکنون وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی) با تعیین نوع آثار آگهی می‌نماید به ثبت برسانند. آیین‌نامه

چگونگی و ترتیب تشریفات ثبت و همچنین مرجع پذیرش درخواست ثبت به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید. ثبت اثر در پاره‌ای از کشورها الزامی و در برخی دیگر اختیاری است. کلمه می‌تواند در ماده ۲۱، حاکی از اختیاری بودن ثبت یک اثر ادبی و هنری در ایران است. به جهاتی که بیشتر به سود پدیدآورنده است، ثبت اثر ضرورت دارد؛ نیست این که عمل ثبت، اماره شناسایی مالک اثر است و به‌هنگامی که حقوق مادی و معنوی او در معرض تجاوز قرار می‌گیرد، مقام اثبات حمایت از اثر در دادگاه مفید بوده و به اصطلاح اثر شکلی دارد؛ دوم آن که در مواردی ثبت و تسجیم اثر می‌تواند مبنای انتشار اثر و مدت حمایت قانونی به حساب آمده و در استیفای حقوق مادی او مؤثر باشد. البته از این رهگذر، قدرتش مؤثر بر نظارت‌های خود را اعمال نموده و در برخی موارد با برقراری مدارج خاص، درآمدهایی نیز کسب می‌نماید. آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مشتمل بر ۷ ماده و در تاریخ ۴ دی ماه ۱۳۵۰ به تصویب هیئت وزیران رسید که ناظر بر تشریفات ثبت اثر می‌باشد. مابیان ذکر است که ثبت در نظام حقوقی ایران به طریقه اعلامی است.